

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสร้างสรรคงานเครื่องไม้แกะสลักนับได้ว่าเป็นงานศิลปะอย่างหนึ่งที่มีมาแต่โบราณกาล งานแกะสลักของไทยมีความงดงามไม่แพ้งานแกะสลักของชาติอื่น การแกะสลักไม้มีองค์ประกอบที่สำคัญที่ขาดไม่ได้ก็คือแบบหรือลวดลาย ในสมัยก่อนการแกะสลักไม้ที่เป็นงานเกี่ยวกับช่องลวดลายต่าง ๆ เช่นลายดอกไม้ ลายสัตว์ หรือลายคน ซึ่งรวมทั้งประเทศทางตะวันตกด้วย งานแกะสลักไม้เป็นงานที่มีอยู่ทั่วโลก ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์การแกะสลักจะเป็นงานหายาบ ๆ ไม่มีลายละเอียดอะไรมากนัก ซึ่งต่อมาเมื่อมนุษย์รู้จักคุณค่าของความงามงานแกะสลักก็จะมีลายละเอียดมากขึ้นซึ่งมีหลักฐานมากมายเช่นในวิหารต่าง ๆ ในส่วนที่มีการประดับตกแต่งอาคาร

สำหรับประเทศไทยนอกจากจะมีการแกะสลักหินแล้วการแกะสลักไม้ก็เป็นหนึ่งในส่วนที่มีการแกะสลักไม่ว่าจะเป็นลวดลายต่าง ๆ เช่นการแกะสลักไม้ประดับประดาอาคารบ้านเรือน หรือตามวัด วิหารต่าง ๆ หรือปราสาทราชวัง ก็จะมีพบว่าการแกะสลักไม้มากมาย โดยเห็นได้ชัดเจนจากหลักฐานที่หลงเหลืออยู่ตามพิพิธภัณฑ์ เช่นงานศิลปะสมัยอยุธยา ในปัจจุบันการแกะสลักไม้มีการเปลี่ยนแปลงไปอยู่ในรูปแบบของเครื่องเรือนหรือเฟอร์นิเจอร์หรืองานศิลปะหัตถกรรม ของประดับตกแต่งบ้าน งานแกะสลักเป็นไปอยู่ในรูปของผลิตภัณฑ์มากมายแทนที่จะอยู่กับลวดลายประดับอาคาร

ขั้นตอนและวิธีการก่อนที่จะทำการแกะสลักไม้ แต่เดิมจะใช้วิธีการเขียนลายลงบนไม้หรือเรียกว่า ”เขียนสด” ก่อนที่จะทำการแกะสลักการเขียนลวดลายลงบนไม้จะต้องเป็นช่างผู้ชำนาญงานมากเพราะหากการเขียนลายผิดหรือไม่ถูกต้องส่วนก็จะทำให้งานเสียหายได้ อย่างไรก็ตามการเขียนลายสดมักจะมีปัญหาเรื่องของการขึ้นงานที่อาจจะมีการแตกต่างกันไม่เกินไป เช่นงานที่มีลักษณะสมดุลง่ายแบบซ้ายขวาเท่ากัน ก็มักจะเกิดปัญหาการเขียนลายอาจจะไม่เท่ากันเท่าที่ควร ดังนั้นการเขียนสดจะเป็นการเขียนที่เป็นลายที่ค่อนข้างอิสระมากกว่า วิธีการเขียนลายแกะสลักไม้ในปัจจุบันจะใช้วิธีการถ่ายเอกสารโดยถ่ายแบบลงกระดาษ แล้วติดลงบนไม้เพื่อทำการแกะสลักต่อไป ในกระบวนการดังกล่าวนี้เป็นวิธีการที่สามารถทำได้ดีในระดับหนึ่ง ซึ่งมักจะประสบกับปัญหาเมื่อต้องการแก้ไขรูปแบบลวดลายหรือเปลี่ยนแปลงสัดส่วนก็จะทำได้ยากหรืออาจต้องทำการเขียนลายขึ้นมาใหม่ซึ่งจะทำให้เสียเวลามาก เครื่องถ่ายเอกสารสามารถที่จะย่อยขยายได้แต่ก็จะเกิดการคลาดเคลื่อนได้เพราะการย่อหรือขยายเป็นลักษณะการทำงานด้วยเลนส์ย่อขยาย มักจะมีการคลาดเคลื่อนได้เป็นเรื่องธรรมดา ผู้วิจัยเคยใช้วิธีการย่อขยายด้วยเครื่องถ่ายเอกสารพบว่า การย่อหรือขยายให้ได้ตามขนาดพอดีทำได้ยาก บางครั้งต้องถ่ายหลายเที่ยวจนกว่าจะได้ขนาดที่พอดี ซึ่ง

เป็นเรื่องที่สิ้นเปลือง การย่อหรือขยายมีผลโดยตรงกับขนาดของไม้เพราะฉะนั้นเราต้องทำการเขียนแบบให้ได้ขนาดที่แน่นอนก่อนแล้วจึงค่อยนำไปถ่ายเอกสาร มาในระยะหลังการเขียนลายแกะสลักไม้ทำได้สะดวกมากขึ้นเพราะมีการใช้คอมพิวเตอร์มาช่วยในการสร้าง ไม่ว่าจะเป็นการออกแบบ การเขียนแบบ การคัดลอกลาย หรือการแก้ไขลาย สามารถทำได้ง่ายและรวดเร็วมาก เช่นหากต้องการกลับด้านลายให้เป็นซ้ายขวาเหมือนกัน การเป็นการเขียนมือก็จะใช้เวลานานเหมือนกับว่าเราต้องเขียนลายขึ้นมาใหม่อีกครั้ง แต่การใช้คอมพิวเตอร์สามารถสั่งให้เขียนกลับด้านจากด้านซ้ายเป็นด้านขวา หรือจากด้านบนเป็นด้านล่างโดยจะได้ลายแบบเดียวกันซึ่งไม่ต้องมาเขียนใหม่และใช้เวลาเพียงเล็กน้อยเท่านั้นเอง

การใช้คอมพิวเตอร์ให้เข้ามามีบทบาททางด้านการออกแบบและเขียนแบบลวดลายนับได้ว่าเป็นวิธีที่สะดวกรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำมาก ในการออกแบบลวดลายแกะสลักที่มีความลงตัวสวยงามก็จะทำให้ได้งานแกะสลักไม้ที่สวยงามตามไปด้วย ด้วยความคมชัดของเส้นที่ได้จากคอมพิวเตอร์จะทำให้การแกะสลักเป็นไปได้ดีถูกต้องตามแบบที่ได้สร้างไว้ การใช้คอมพิวเตอร์ยังสามารถปรับปรุงหรือแก้ไขลวดลายได้ตลอดเวลา ผู้วิจัยได้ทำงานเกี่ยวกับการแกะสลักไม้มักจะมีพบกับปัญหาเกี่ยวกับลวดลายที่ค่อนข้างมากเช่นการขยายให้ลงตามพื้นที่ที่กำหนด หรือการเปลี่ยนตำแหน่งเนื้อหาในแบบ ฯลฯ การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการออกแบบลวดลายนับได้ว่ามีความจำเป็นอย่างมากเพราะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้มาก ในปัจจุบันเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและกำลังเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สำหรับในด้านการเรียนการสอนในด้านงานเครื่องไม้ก็มีการใช้เทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์เข้ามีส่วนช่วยในด้านการออกแบบ และออกแบบลวดลายแกะสลัก ไม่ว่าจะเป็นการคัดลอกลวดลาย การสร้างลวดลายขึ้นใหม่ ฯลฯ

ผู้วิจัยจะได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการออกแบบลวดลายแกะสลักไม้ในรูปแบบต่าง ๆ ที่เป็นของโบราณหรือลวดลายที่เขียนขึ้นใหม่ โดยนำคอมพิวเตอร์มาช่วยในการออกแบบโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปมาสร้างลวดลายขึ้นใหม่เพื่อให้ได้ผลงานที่มีความสมบูรณ์รวดเร็ว และถูกต้องแม่นยำและสามารถมองเห็นภาพโดยรวมของผลิตภัณฑ์ ว่ามีส่วนบกพร่องอย่างไรก็สามารถทำการแก้ไขได้ ผู้วิจัยได้เล็งเห็นว่าการสร้างผลิตภัณฑ์งานไม้แกะสลักมักจะมีปัญหาในด้านการออกแบบและเขียนแบบลวดลาย จึงได้ทำการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับลวดลายแกะสลักไม้ในรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้สร้างเป็นผลิตภัณฑ์งานไม้แกะสลักซึ่งนับวันยิ่งจะมีคุณค่าเพราะงานแกะสลักไม้มีเสน่ห์และมีคุณค่าในตัวเอง และจัดเป็นงานที่สร้างด้วยมือหรืองานแฮนด์เมด(Hand Made) ที่เป็นงานศิลปะอย่างหนึ่งที่ทรงคุณค่า การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะสามารถช่วยให้การสร้างพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์งานไม้แกะสลักโดยเฉพาะเรื่องการสร้างแบบนับได้ว่าเป็นหัวใจของการแกะสลักไม้ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจและชุมชนที่สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์งานไม้แกะสลัก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับลวดลายงานไม้แกะสลัก
2. เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบผลิตภัณฑ์ไม้แกะสลัก
3. เพื่อศึกษากระบวนการวิธีการออกแบบลวดลายโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการออกแบบ
4. เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมการสร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้กับชุมชนที่สร้างผลิตภัณฑ์งานไม้แกะสลัก และเป็นฐานข้อมูลเกี่ยวกับลวดลายต่าง ๆ ที่ใช้ในการแกะสลักไม้

ความสำคัญของการวิจัย

1. เข้าใจเกี่ยวกับลวดลายแกะสลักไม้ในรูปแบบต่างๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน
2. เข้าใจเกี่ยวกับการใช้ซอฟต์แวร์และคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการสร้างลายแกะสลักไม้
3. ได้ศึกษาหลักการสร้างลวดลายแกะสลักไม้โดยกำหนดขนาดตามความต้องการได้
4. เพื่อเป็นการยกระดับผลิตภัณฑ์ไม้แกะสลัก
5. เป็นแนวทางให้ผู้สนใจได้ศึกษาเพื่อที่จะสร้างผลิตภัณฑ์ไม้แกะสลักและการพัฒนาลวดลาย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาเกี่ยวกับลวดลายเพื่อใช้ในการแกะสลักไม้
2. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อใช้ในการออกแบบลวดลายแกะสลักไม้
3. สร้างแบบลวดลายแกะสลักไม้โดยผู้วิจัยได้กำหนดประเภทของลวดลายไว้ดังนี้
 - 3.1 แบบลวดลายแกะสลักไม้ลวดลายดอกไม้ จำนวน 10 แบบ
 - 3.2 แบบลวดลายแกะสลักไม้ลวดลายเครือเถาจำนวน 10 แบบ
4. สร้างผลิตภัณฑ์จากลวดลายแกะสลักไม้
 - 4.1 ผลิตภัณฑ์กรอบรูปไม้แกะสลักลวดลายดอกไม้ จำนวน 10 ชิ้น
 - 4.2. ผลิตภัณฑ์ภาพแกะสลักไม้ลวดลายเครือเถา จำนวน 10 ชิ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คอมพิวเตอร์กราฟฟิก
2. ไม้แกะสลัก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ผลงานการออกแบบลวดลายที่ใช้กะสลักไม้ และผลิตภัณฑ์งานไม้กะสลัก
2. เป็นประโยชน์ต่อผู้ผลิตงานด้านผลิตภัณฑ์หัตถกรรม
3. นักศึกษาสามารถนำงานวิจัยไปศึกษาเรียนรู้ทางด้านการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการสร้างแบบลวดลายกะสลักไม้
4. ผู้ที่สนใจในด้านการสร้างผลิตภัณฑ์งานไม้กะสลัก
5. กลุ่มผู้ประกอบการด้านผลิตภัณฑ์หัตถกรรม
6. สถาบันการศึกษาทุกแห่ง สามารถนำองค์ความรู้จากการวิจัยมาใช้พัฒนาการเรียนการสอน